

Numărul 6.

Oradea-mare 9/22 februarie 1903.

Anul XXXIX

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$ de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Carmen Sylva despre Vasile Alecsandri.*

Acum șase ani, îndemnat de președintele Alianței științifice Universale din Paris, m'am decis să public la București un tom din „Biblioteca internațională” a acestei frumoase asociațiuni.

Un asemenea tom nu putea apare — creștii eu — fără de a fi ilustrat cu o lucrare semnată de glorioasa noastră Carmen Sylva.

Am cerut neîntrecutei poetese o lucrare despre Vasile Alecsandri.

„Cu inimă plină de lacrimi, imi zise Ea, reiați condeiul ca să reamintesc în prosă, câteva din dulcele legende în versuri ale mult iubitului poet, a căruia junețe și voioșie păreau eterne, a căruia gură de aur eră neamuțită. Văd încă marii lui ochi luminoși, surisul lui arătând dinți superb, când umplea serile de toamnă la Caste-

lul Peleş cu povestirile lui, invesitoare pentru cei bătrâni, interesând pe cei junii, amuzând pe copii.”

Carmen Sylva declară că Vasile Alecsandri eră „povestitorul cel mai neîntrecut din zilele noastre, amabil și calm, mulțumit cu viața ori cum eră”.

La ultima plecare a poetului de la Castelul Peleş, după ce-i zise adio cu pălăria în mână și cu manta pe umeri, Alecsandri dete reginei juvaerul poetic „Moșul și baba”.

Din copilăria lui Alecsandri, Carmen Sylva amintește jocurile lui cu țigănașul Vasile Poroineanu. Acesta eră, „ceea ce altă dată la curțile germane se numia „Prügeljunge”, adică Vasile primia bătaie ce eră destinată stăpânului său. Toate nebuniile copilărești le făcără împreună, dar, numai Vasile primia bătaia. Când duhovnicul dădea lui V. Alecsandri canon de 60 ori de 100 mătăni, el stătea liniștit în pat, chemă pe amicul său, țigănașul, îi dădea un bacșiș și

Tudor cav. de Flondor.

* Din ultimele scrieri ale regretatului autor.

Red.

facea el mătaniile în locul stăpânului său. „Plecând la Paris, pierdù din vedere pe amicul său intim. Mulți ani după aceea, într'o dimineață, pe când dejună în grădină, vedù venind spre el un țigan băgat în niște pantaloni largi de cutnie galbenă. Îl recunoscu pe dată, eră Vasile, Vasile Poroineanu.

„Țiganul fu tratat ca un frate; din tot ce eră bun în casă el avù parte.

„A doua zi dimineața vin să vestească lui Alecsandri, că Vasile a dispărut furând cel mai bun cal din grajd.

„Alecsandri, încântat, nu permise să fie urmărit Vasile: — „Țiganul e născut hoț; trebuie să fure! Nu-mi stricați țiganul!”

Poetul „desrobirei țiganilor“ a povestit reginei bucuria de negrăit a țiganilor când au fost liberați din sclavie! Trei zile fure morți-beți, dar apoi când deteră de greutatea vieții, veniră cu sutele să se roage să fie luați îndărăt; ei nu șiceau ce să facă cu libertatea lor și li se părea mai dulce biciul decât ea!”

Ací nu prea sântem de părerea lui Alecsandri. Am apucat și eu ziua decretării desrobirei, dar nu am vedut nici un țigan mai întorcându-se bucuros să voiască a relua jugul robiei. Din contra ei se împrășciară voioși ca puii de potârnică și nu i-a mai vedut nimeni revenind prin curțile stăpânilor lor de altă dată.

Din amintirile poetesei, despre Vasile Alecsandri, să mai cităm câteva.

Minunată este următoarea amintire din petrecerea lui Alecsandri la Castelul Peleş:

„Suedezul Hallstrom compunea la Sinaia o operă română, Neaga, pentru care scrieam poemul. Ne trebuia o scenă de țigance trăgând cu bobii la un grup de fete.

— „Mare treabă! zice Alecsandri. O să ve arăt eu cum se face... numai să nu me trădați.”

„Eră seară, eram întruniți la lumina lunii: Peleşul sgomotă, fagii șoptiau la adierea de noapte și brații își proiectau umbrele fantastice până la picioarele noastre.

„Alecsandri cere o sită și grăunțe de porumb.

— „O să ve ghicesc norocul! — zise el junelor fete.

„Și ele se adună în giurul lui, cu ochii scântetori, cu obrazii rumeni.

„Nu voiți uită nici odată capul zimbitor al bătrânului, cu privirea voioasă, citind în ochii de catifea ori de foc cari se plecau spre el, ceea ce el doria să înțeleagă și făcându-și o petrecere de a face fetele să schimbe mereu fețele inconșiente ce serviau de modele în acel moment. Cât și-a petrecut cu ele! Alecsandri adoră tinerimea. Eră el însuș o idilă vie. Găsiă amorul frumos, pentru că e natural; ea și Bion, Moschos, Theocrit, Alecsandri eră de o gingășime necomparabilă. Pesimismul n'a găsit nici o poartă de intrare în natura lui sănătoasă și armonioasă. El zicea adesea că la oare-care vârstă, cată să încetezi de a cântă amorurile și desperările și să te înalți asupra ta însuși și să devii nepersonal.”

Carmen Sylva își mai amintește:

„Mi-a spus el, că și dânsul avusese altă dată slăbiciunea de a scrie versuri triste, dar că le-a pus toate pe foc. Nu voiă dânsul să iase după el decât un suris. Toată viața lui a fost armonie și raze. Cu blânda lui mână adevărată a înlăturat vëlul negru al

cugetărilor mele. Me făcea să ved cerul albastru și câmpul smălțat cu flori. Pentru Alecsandri bătrâneța eră plăcută; moartea veni înainte de ce groasnicele dureri să-l fi amenințat...“ Din viața tineră a poetului, Carmen Sylva mai povestește cum la 1848 luase și el parte la marea mișcare contra guvernului lui Mihaï Sturdza. „Amenințat de a fi închis la o monastire (inchisoarea capetelor prea înfierbântate de pe vremea aceea), am fugit ca un voinic și am mâncat și eu pâinea amară a exiliului la Vefour și la frații Provençaux.“ Surisul isteț ce însoția aceste vorbe ale poetului, le dădea un farmec de nerostit.

Altă dată Alecsandri a povestit Poetei-regine cum femeia ce a iubit muri în brațele lui, într'un resărit de soare strălucitor, în momentul de a intra în golful de la Constantinopol. I-a dedicat versuri ce tot românul le șcie de pe rost:

„Tu care ești perdută în neagra veșnicie,
Șteă dulce și frumoasă a sufletului meu...”

Într'alt loc Carmen Sylva ne spune că Alecsandri „eră indulgent, ca bătrâna doamnă lângă care într'o zi stătea, pe când tinerimea dansă valsul. Alecsandri deplângea ușurătatea, cauza atâtor suferinți. Doamna surise blând zicând: „Cine, n'a avut un vals în viața lui!”

„Gura de aur a scumpului poet s'a închis pe totdeauna; frumoșii ochi s'au înpăianjinit; marea lumină a sufletului său s'a stins în ochii lui și pleoapele i-au acoperit înaintea eternei lumini, prea splendidă chiar și pentru ochii de poet.

„El a fost dus la mormânt de noue soldați și un sergent, cari toți plângeau ca niște copii.”

După ce consemnaram mai sus din dulcile relațiuni ale marelui poetese cu marele poet, după propriile ei amintiri, să vedem aprețierile ei asupra cătorva din poemele nemuritorului bard de la Mircești.

„Nimeni n'a întrecut pe Alecsandri, în talentul de a depinge mici tabele, zice Carmen Sylva, acele tabele numite de dânsul „Pastele.”

„Vedeți în poema „Rodica“ grupul fermeaător al țărănuțelor cu cămașele lor albe ca zăpada, în florile cu arniciuri colorate, sub raza strălucitoare a soarelui, în mijlocul câmpului d'aurit; unde spicele blonde fac să resară mai mult pèrul negru al junelor fete și floarea roșie ridicată în brâne, arătând pe dedesubt cămașa albă și frumoasele piciorușe goale pătulind iarba.”

Și analizând mai departe frumosul pastel, Carmen Sylva ne arată cum „ritmul versurilor scurte indică rapiditatea mișcărilor. Ți se pare că auți risul flăcăilor cu dinții de ivory, cu talia vênjoasă strînsă în lată cingătoare de piele.”

Alt pastel analizat de Carmen Sylva este „Fântâna”. Ací activitatea femeii române este desinată în doue cuvinte: ea poartă donița cu apă pe cap, copilul la sin și furca în brâu. Ea toarce neîncetat, când nu lucrează la câmp.

După pastele, Carmen Sylva analizează lucrarea lui Alecsandri ca adunător de poesie populară. Și mai înteu divina poetesă ne spune, cum i-a povestit însuș Alecsandri, ce l-a împins să adune din gura poporului cântarea sufletului românesc. Ascultând într'o zi cântarea „Mioara, Miorița”, Alecsandri rămase uimit de frumuseța poemului.

— „Mi-a spus — amintește Carmen Sylva, — cum o singură dată în viața lui i-a fost teamă de a muri: aceasta fu în ziua când descoperi în munți, de la niște ciobani, minunata legendă a „Mioriței“. Ca să se întoarcă acasă s'o scrie, avea să facă o lungă cale solitară. Frica îl cuprinsese, ca și când ar fi fost încărcată cu un bot de aur, ce putea să i se fure...“

Alecsandri a mai spus poetesei-regine, cum el rătăciă prin munți și văi, ascultând bătaia de inimă a poporului, cum ascultă pe țeran cântând și el culegea acea cântare, fragment după fragment. Poetul i-a mărturisit că uneori racordând două fragmente de cântare populară, adăogea el mijlocul poemului... Într'o seară, pe țermii Dunării, Alecsandri dete de un grup de grăniceri în giurul unui foc. Ei cântău. Alecsandri ciulește urechia, ca mai bine să audă. Ei cântău tocmai acea cântare, cu melopeea ei monotonă și melancolică, pe care o complectase densusul. Ce plăcere nu avu poetul aușind cumei cântău propriile lui versuri, din cuvânt în cuvânt, cum le scrisese.

- De unde știi tu cântecul acesta?
- Ia de la tata.
- Dar tată-teu de la cine l-a învățat?
- De la tată-seu!

„Mare fu bucuria poetului, care simțise și restituisese versurile uitate, tocmai cum le simțise țeranul român...“

„Și alții trec pe unde a trecut Alecsandri, esclamă Carmen Sylva, — dar ochii lor nu ved, urechile lor nu aud... Ei nu găsesse nimic, ba zic că e numai e născocire, o mistificare:“

— Noi nu vedem nimic, deci nimic nu este! — Învęțați a vedea și a ascultă cântarea ce se înalță din inima suferinței, din observațiunea naivă a poporului!“

În urma acestor amintiri și aprețieri ce Carmen Sylva face despre Alecsandri, autorul orî colectanțul Doinelor și Baladelor populare, Ea analizează cu obicinuitul ei simț poetic, baladele: „Toma Alimoș“ și „Monastirea Curtea de Argeș“. „Nu dau aci, zice Carmen Sylva, — din marea lucrare folcloristică a lui Alecsandri — decât poemele ce mi se par mai atingătoare, pe acele ce el însuș le iubiă mai mult.“

Dintre aceste eră și „Legenda ciocârliei“ pe care Carmen Sylva o traduse minunat în franceză în manuscrisul autograf ce posed de la Diva poetesă-regină și carele acum este depus în Biblioteca Urechii, din Galați.

Această poveste de năsdărvane, zice Carmen Sylva, terminând traducerea legendei, e atât de profund poetică, că nimeni n'ar cuteză să lase afară măcar o vorbă traducend-o în prosă“.

Talentul lui Alecsandri pentru scrierile teatrale încă a fost analizat de Carmen Sylva. Ea zice că densusul „a abordat drama, dar ca adevărat poet liric, a făcut mai mult poeme dramatice, pline de cugețări sublime și cu foarte frumoase versuri“.

Nu se putea în mai scurte vorbe determina valoarea lui V. Alecsandri ca scriitor pentru teatru.

„În ce a devenit Alecsandri cu totul popular, — mai spune Carmen Sylva — e în cântările lui de rășboi, cari sunt poate cele mai grele de reprodus în prosă“.

Și glorioasa pe cât și judicioasa critică și biografie a nemuritorului poet, reproduce în limba franceză, cu multă nemerire — poemele: „Peneș Curcanul“, „Căpitanul Romano“ și neîntrecutul „Sergentul“.

Ferice de marele poet care a avut soarta să fie aprețiat, stimat, iubit și innemurit astfel de Carmen Sylva.

V. A. Urechii.

Unei rivale.

*Zădarnic, mândră domnișoară,
Pe Nițu vreați a l fermecă,
At haîne scumpe, ai și grații,
Dar nu me tem de dta.*

*Și șcie cât ești de b.șată,
Și 'n toate că ești iscusită,
— Ce mare ni ți deosebirea —
Ci Nițului eă is iubită.*

*Și n'am decât o inimioară.
Dar Nițu m-ă cunaășce bine,
Și șcie cât ar pierde 'n lume,
Dacă m'av pierde el pe mine.*

*Căci cine-ți insenină fruntea
Când întristarea îl sfășie,
Și ți remâne credincioasă
În reu orî bine, orî cum fle?!*

*Ne punem dragostea 'n măsura,
Aducem cumpene egale,
Și de-or sta cumva de-o potrivă,
Atuncia Nițu-ți a Malale.*

*Dar însedar, o domnișoară,
Pe Nițu vreați a-l fremecă,
At haîne scumpe, ai și grații,
Dar nu me tem de dta.*

Elena din Ardeal.

Cugetări.

*Mai tarî decât e pasiunea
Sunt „obiceul“ și-„amintirea“:
La ce-am iubit ne 'ntoarce-adesea
El, pașii noștri, — ea, gândirea,*

*Două feluri de-oameni, totul pot să facă, — tot
ce or vrea:
Regii ce-s d'asupra Legei; — criminalii, de
subt ea.*

*În deșert mai bați, tu, geniū, în ale isbândei
porți:
Gloria, de când e lumea, este soare pentru morți.*

N. Radulescu-Niger.

Șpionii.

(Urmare.)

Zadarnice fure toate protestările, explicațiile ne-volașului cimpoiaș. Îl legară fără milă și-l duseră la lege.

Petec eră amețit de cugetele ce se 'mbulziau unul pe altul în creerii seî infierbentați. Eră evident că avea să devină om vestit. Ziarele vor scrie articole elogioase despre înțelepciunea lui Petec, mântuitorul țării, care a scăpat omenimea de o baie de sânge, care a făcut să sece izvorul de lacrimi ce ar fi vărsat mamele pentru ficiorii lor morți în bătăi crunte.

Despre aceste la tot cazul trebuia să se convingă lumea uimită. Petec își căută uneltele de scris cu cugetul de a raportă despre cele întâmplăte ziarului ce-i venia. În călămar cerneala se usease; câteva picături de apă o disolvară iară. În urmă Petec se puse la masă și începū a descrie epopea minunată al cărei erou eră el énauș. Până 'n de seară de pe fruntea lui fierbinte picurase de o sută de ori mai multă sudoare, decât câtă cerneală întrebuințase. Macar nici cu acest fluid nu făcū ceva economie mare, de vreme ce mâna lui neîndemânatică umplū toată hârtia de pete negre.

Abia și terminase monumentul gloriei, și ușa odăii sale se deschise.

Eraū străjile cari escortaseră pe cimpoiaș și se rentornară.

Peste câteva minute Petec vădū cu groază, că întreaga lui muncă de azi a fost înședar. Apoi mai zică cineva că Petec avea noroc cât de puțin! Odată în viață i se oferise prilej de a seversî o faptă măreață și și atunci s'au aflat niște dușmani invidioși cari l-au despoiat de răsplata sa binemeritată.

Străjile îi spuseră că domniî de la lege nunu-mai că au eliberat pe cimpoiaș, ci că luară pe Petec în batjocură, numindu-l clătît la minte. Petec clătît la minte, înțeleptul Petec?!

În tonul indignării juste și al disprețului profund esprimă sentența următoare:

— Domniî vostri-s tēmpii la minte — și pace!

Apoi se puse necăjit pe scaun și începū a bate fără milă cu ciocanul într'o ciobotă.

Mica aceasta aventură n'a stricat nimic reputațiunii ciobotarului. Opinia generală susținea morțiș, că domniî au fost aceia cari s'au înșelat, nu Petec.

Cu senzația produsă de Petec toate partidele din B** erau mulțumite, căci toți câștigaseră câte ceva. Petec își mărise renumele, domniî riseră, sătenii căpētară obiect nou de discuție. Câteva săptămâni numai de șpionul lui Petec se vorbiă în tot satul.

Mica societate de inteligență adunată în casa dlui Runcan încă discută între glume vesele senzația locală. De sine se înțelege că părerea ce domniă aici despre acest lucru, eră cu totul opusă celei a sătenilor din B**.

Runcan ducea cuvântul, de oare ce eră un isvor neseecat de anecdote și istorisiri glumețe.

— Nu rideți prea tare de Petec — zise el mestecând cărțile de joc și începēnd a le împărți. Odată și eū am fost amestecat într'o afacere de spi-

onagiū, și eră să o pățesc cu mult mai reū, decât Petec.

Oaspeții priviaū cu curiositate așteptătoare la Runcan.

— Nu glumesc — continuă acesta zimbînd. — În tinerețe am jucat și eū odată fără de voia mea rolul de șpion.

De pe fețele ascultătorilor ridea necredința. Așteptaū să audă vre-o glumă veselă, vre-o anecdotă nouă.

Runcan se supuse în sfērșit dorinței generale și începū:

— Istorisirea ce vi oiū spune, e purul adevēr. Eram student în drepturi la universitatea din A** și țineam un cvartir comun cu prietinel meu Nicolae. Ambii eram oameni cu budget mititel, și împregiurările restrînse între cari trăiam, ne împinteaū neîncetat la încordări de minte, la iscodiri de planuri financiare cutezătoare ca să putem susținea pe suprafața mării neajunsurilor naia noastră îngreunată de deficite oribile.

Până când colegii nostri își risipiaū timpul scump și-și stricaū plămânile în aerul corupt al cafenelelor, noi eram nevoiți a șede acașă. Dar în tot reul este și ceva bun. Colegii nostri stăteaū pe picior de rebel cu dreptul roman și cu pandectele, noi inse cari eram nevoiți a păzi odaia din cauza sārăcii, aveam conșciința liniștită că sūntem în curent cu prelegerile.

Într'o seară lungă de iarnă ședeam la masă cu amicul meu Nicolae și ne jucam în cărți. În odaie eră tăcere absolută, căci aveam datina a ne jucă în cărți ca doi surdomuți fără de a pronunță vre'un cuvēnt până la sfērșitul jocului.

Afară suflă vēntul gemēnd și ninge a de îngropă. Deodată audirăm de afară șgomot lin, ca și când cineva s'ar apropiă de ușa furișindu-se cu pași precauți. Me sculai de lângă masă, dar nu avui timp să merg până la ușa, căci aceea se deschise împinsă de un om acoperit de zăpadă, care după ce întrase în vērful degetelor, împinse retezul de la ușa și se încuă cu noi în odaie.

Purtarea misterioasă a oaspelui necunoscut me puse 'n uimire și-mi deșteptă curiositatea. Cine să fie omul acesta?... De-a bună seamă vre-un persecutat — cugetai în mine — care-și caută refugiū în locuința noastră.

În această părere me întării după ce vădūi, că veneticul la agrăirea mea își rădică degetul arătător și-mi face semn de tăcere.

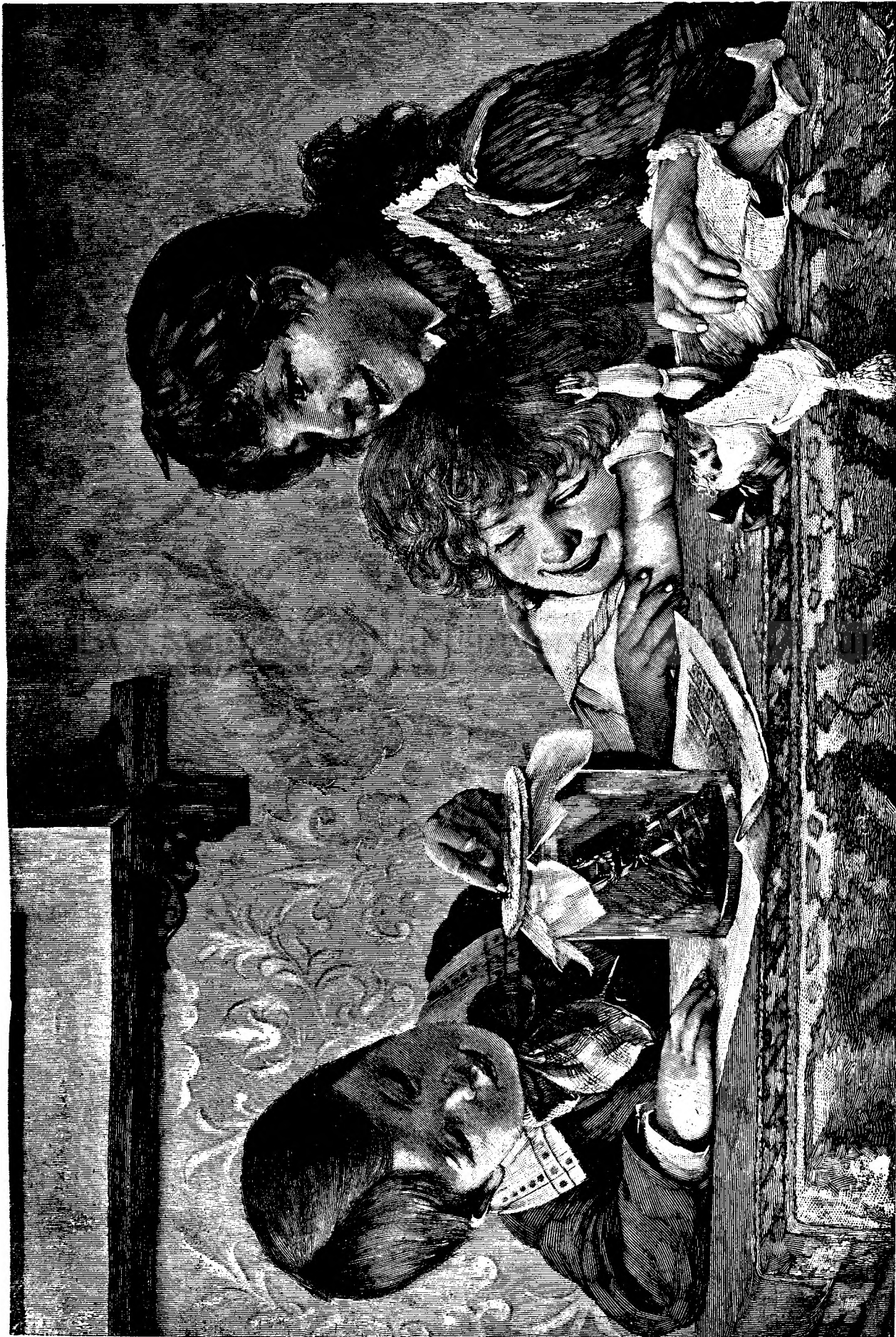
— Pst, pst! — șopti apropiindu-se în vērful degetelor de masă.

Ajuns din penumbră în lumina mai clară a lampei ce ardea pe masă, îi putui deosebi trăsăturile feței. Din ochii lui turburați, arcuiți de niște sprâncene stufoase, licăria un foc particular printre genele lungi, și pe fața-i încadrată într'o barbă căruntă, nepeptenată și încălțită, se vedea un amestec de frică, confusiune turburată și neîncredere bănuitoare.

Eū și Nicolae depuserăm surprinși cărțile. Veneticul se avēntă cu furie oarbă spre ele și le strinse de pe masă sbierând dojenitor cătră noi:

— Trântori leneși! Poltroni lași! Lumea învechită se mișcă din țitinele sale ruginite și voi ve jucați în cărți!

Atăta obrăznicie eră prea multă din partea unui

Ce timp va fi?

persecutat ce-și căută refugiū în ospitala noastră locuință. Nicolae, fiind flegmatic din fire, luă lucrul din partea cea mai veselă și începū să ridă. Eū inse imi perdui paciența față de atâta nerușinare cutezătoare.

— Domnul meu! — îl chemai la ordine grav și serios — aceasta e prea mult...

— Pst, pst! — me opri oaspele curios. — Tac! prostule! Nu cârti multe!

Săritura cu care trecū de la interiecțiunea pst la epitetele insultătoare, trântite în fața mea cu o îndrăsneală neexplicabilă, a fost de tot curioasă și nelogică. Omul acesta e beat — cugetai. Dar înainte de a avea timp să-mi schimb atitudinea, după cum pretindea aceasta descoperire, omul meu deschise ușa sobei, unde bubuiă focul, și aruncă cărțile în ea.

— Dracul e mort, nu mai avem nici o trebuință de biblia lui — zise în tonul celei mai profunde convingeri.

Privind bine în fața omului cu purtare atât de curioasă, mi se părū că-l mai vedūi oare undeva. Așă dar oaspele nostru eră poate vre-un cunoscut, care abuzează nerușinat de dreptul cunoștinței.

Atunci observaī că dēnsul ia de pe umēr un obiect scelicioș, pe care până atunci nu-l vedūi. Obiectul lung pe care-l lasă să cadă cu un capēt pe podele eră o pușcă.

— Lucrul naibii! — cugetai. — Aici nu eglumă nici șagă.

La moment am înțeles pericolul situațiunii critice în care ne aflam. Căci cu toate că eū și Nicolae eram doi tineri vênjoși, și oaspele nostru eră un bătrân slăbit, recunoscut nu fără urmă de frică, că la cas serios de neînțelegere bătrânul posedă în arma lui un avantajū periculos asupra noastră.

Necunoscutul își intoarse fața sburlită cătră Nicolae și-l întrebă brusc, într'un mod impertinent, în tonul îngâmfat al poruncitorilor:

— Cine ești tu?

Nicolae își spuse numele.

— Ce ocupație ai? Ești musicant? Țigan...?

Privirea lui turburată se mută într'aceste de pe amicul meu surprins neplăcut la violina atērnată pe pārete, căutând vre-o legătură între aceste douē puncte.

Pe mine me năpădi un acces de ris, care cu toată silința ce mi-o dădeam să-l nădușesc, isbucni în hohot. E de însemnat că Nicolae, proprietarul violinei de pe pārete, nu eră chiar un Adonis. Coloarea pielii sale nu emulă nici decât cu candoarea orbitoare a crinului. Deghisat în costum oriental, Nicolae ar fi putut străbate în sanctuarele mohamedanilor din Marocco ca un dervis arab, fără teama că colorarea feței sale l-ar fi dat de gol. Din aceasta pricină amicūi lui mai intimi, în cerc restrins, se folosiau din când în când de epitetul măgulitor, pronunțat atât de nimerit de curiosul nostru oaspe, ceea ce avea temei de tot solid și 'n acea împrejurare, că Nicolae eră proprietarul fericit al unei violine crepate, cu care-mi chinuia din când în când urechile delicate.

Nicolae-și perdū răbdarea de până acum, se'nroși ca un curcan căruia îi flueri și se pregăti să se arunce spre insultator.

(Finea va urmā.)

Tit Chitul.

L i p i e i ũ . . .

Azi flăcăul m-a spus dorul

Care l roade mai hain;

Par c'aud fermecătorul

Glas blajin:

„Eri de-o șchioapă, — azi e fată

Și părinții fac comând;

A crescut, bat o s'o bată,

Nu știu când.

„De-un cuvânt pe veci se leagă,

Face zimbire de prisos —

Știi c'ar vrea să-mi fie dragă,

Bucuros.

„Când imi spune dēnsa glume,

Eū înmărmuresc și tac;

Nu știu le-a ales anume,

Doară-mi plac!?

„N'am ce face, e hăzoază

Și cu dēnsa me mai țeu,

Cu cât creșce-ī mai frumoasă

S-am s'o țeu“.

Gh. Georgescu.

Din literatura ruteană.

C o n d i e u ț a .

De Vasil Ștefanic.

Îl vedeți pe omul cela care vorbește colo la marginea satului? Îl cheamă Anton. A fost în toată viața lui un nenorocit. Nimic nu-i mergea. De ce se apucă, îi eșia d'andoasele. De cumpără o vacă, îi muriă; de-ș luă un porc, se umplea porcul de bube. Și așă cu toate.

Dar când îi muri nevasta și curēnd după ea cei doi băeți ai lui, Anton se schimbă cu totul. Începū să bea; și bea și bea mereū. Își vëndū întei bucata de pământ, apoi grădina și la urmă și casa. Baniū îi beū. Își luă de la primar o condieută și vrea să se bage la stăpân.

Acum stă colo și spune ca să-l audă tot satul, cui ș-a vëndut pământul, cui grădina și cui casa.

„Toate le-am vëndut și gata! Nu mai sūnt ale mele, s'aū dus! Nimic nu mai e al meu. De s'ar sculă acum din groapă — răposatul buniceu-meū! Patru boi, Măria Ta, frumoși ca soarele, douezeci și patru pogoane de pământ și casa ca a lui nu avea nimeni în sat. Astea toate erau ale lui. Și nepotuseū, uitați-ve! — și arată satului condieuța.

„Beaū și o să beaū mereū! Beaū baniū mei, nu-ī treaba nimēnuī. Și el imi spune: nemernicule țī-ai beut pământul! Pune pecetea și ocăreșce. Ei, am vedut eū primari mai ceva ca tine.

De țī-ar fi la moarte, nene, așă ușor cum mi e mie acum de trăit. Uite, acum plec din casă, plec

de tot — sărut pragul și me duc. Numai e a mea și gata! Goniți-me cu pietre ca pe un câne, din casa altuia. E goală — poftiți. A fost a mea și acum e lucru străin.

Me duc și pădurea foșnește, par că-mi vorbește cu glas omenesc: Vino înderēt, Antoane, vino înderēt dragul meu!

Se isbește cu pumnii în piept, de răsună în sat. „Și așa mi se făcū un dor frățioare, de mi se rupea inima. Me întorc înderēt și me duc deadreptul în casă. Șed cât șed și me duc afară — nu mai e a mea, dacă nu mai e a mea!

Așa să-și dea el dușmanii, sufletul, cum mi-a fost mie să-mi las vatra mea!

Ies afară, dar iar mi se pune ca o ceață pe ochi.

E mușchiu verde pe casă, i-a venit vremea să o învlesc cu paie. Eh, ducă-se! Nu eū o să te mai învlesc de acum, draga mea! Pietrele... o piatră de ar fi și tot ar crăpă de jale.“

La vorbele astea, Anton dă cât poate cu mâinile în pământ.

„M'am aședat pe prispa din fața casei. Răposata a lipit-o cu mâinile ei și eū i-am cărat pământ cu roaba. Când daū să me scol, prispa nu me lasă. Vreaū să pășesc, prispa nu me lasă! Și mult mi-e jale, par că-mi vine să mor. Șed coala și plâng și sbier par că m'ar jupui de viu. Oamenii se uită la mine.

Vedeți, colo la poartă, acolo a ținut popa cu vântarea, toată lumea plângea. A fost o femeie de treabă, o femeie muncitoare, așa spunea el. Înțoarceți-ve în groapă, dragii mei, eū sunt un nemernic. Mi-am bēut tot până la o ață. Și pânza, auđi tu Mario și tu Vasiliță și tu Jureică! Acum o să umble tatăl vostru cu cămăși de pânză groasă și o să care apă la jidanii“.

Anton arătă spre casa primarului.

„Nevasta primarului, ea săraca e femeie de treabă; mi-a dat o bucată de pâne, ca să n'o vadă primarul. Dumnezeu să-ți ajute ție și copiilor tei. Să ve ferească Dumnezeū să ajungeți ca mine...“

Dar de ce staū eū aici pe prispă străină? Iacă, me duc. Deabiă făcū un pas și începură geamurile să plângă. Plângeaū, oameni buni, ca copiii. Pădurea le spune nu șciū ce și ele plâng. Casa întreagă plânge, ca copilul după mă-sa, așa plânge ea după mine.

Ștersei cu pulpana hainii geamurile ca să nu mai plângă, că e și degeaba. Și plec. Ah, și mi-e ușor ca par că aș roade pietre! Neagră-i lumea în giurul meu...“

Anton face cu mâna un cerc în giurul lui :

„Bani mai am, oameni buni, vreaū să beaū. Cu oameni din satul meu, cu ei vreaū să-i beaū. Ca să-și aducă aminte cum m'am despărțit eū de sat.

Uitați-ve la condicuța asta, ea e casa mea, țarina mea, grădina mea. Cu ea me duc până la capătul lumei. De la stăpânire e cărticica asta, ori unde m'oi duce me primește, la boeri și la jidanii și la orii cine.

Tradus de :

Lia Măgură.

Credință oarbă fără leac.

De pe malul Oltului.

Lenos undulaū valurile vineții ale Oltului, doinitor de dulce susăiau frunzele tremurătorilor plopi la adierea molatică a vântului tomnatic ; palide și fără voie inotau unele în aer, până ce departe de malul iubit își căutaū mormentul, legănate lin și dulce de valurile domoale. Mândra și focoasa lună suride fermecător de după dealul pleșuit de vreme ; iar înderētnicul câne al pădurarului o salută cu câteva hăulite lungi și răgușite, îngânate de copilărosul ehoū al coastei din față.

Ș-apoi, chiar acum inimoșii pescari cu luntrițele lor sprintene se leagănă pe valuri domol-domol și doinesc atât de dulce, cum numai românul șcie. Inteteală n'aveaū ; ajungei la „Ripi“ ; pân' vor prinde a umblă peșcii, mreaja-i pusă 'n repeguș, ș-apoi ține-te dragă Onule, parcă ved cum se sbat în sacul, aci în luntricia asta, doar ce ne-a eșit lelea Măriucă cu ulciorul plin, n'o băgași de seamă, ducea apă de peste uliță. Șciū zicala, numai popă nu ți dea de ochi, dar noue o hoășcă de babă și încă cu plinul să nu ne aducă noroc, încă ar fi una. Așa vorbi Iancu, urmând drăgălașa doină și aședându-și fluerul, cum e data lui după curea.

Fratele seū de cruce, Onu din Coastă, poreclit altcum „Fileru“ privia lung în apă la oglinda lunei ; adâncit de tot și nemișcat lăsă ochii să se peardă după vre-o spumă alburie, rătăcită din albastrul val. Reū se munciă și ce vesel fuse la plecare, zicēndu-i Linei : Să se îngrigească de slănină, și să-mi traği Lino dragă o tocană coala grasă și gustoasă, de s'o mănci cu ochii, am să chem și pe părintele, dum-nialui șcie cât de bună a fost, ia bine aminte, Lină dragă, să nu te faci de ris“. Voi apoi să sărute mititelul ce dormia și mi l-a trezit. Iancu il strigă și pleacă amēndoii.

Veseli aū plecat și acum sunt aproape de Ripi. Onu așa de posomorit, n'aude, nu vede, multe sbucimări sufer creerii lui în clipele acestea sorocite, multe, căci una lângă alta se indeasă buburezăturile de sudoare pe lata lui frunte bine făcută. A băgat de seamă și Iancu și l-a mișcat zicēndu-i : „Ei, las' în foc gândurile, doar' n'ai tu o ciurdă de copii și nici nevasta n'are să-ți moară de foame, pân' mai e grău în coș și cucurizul pe câmp îi ca jarul, hai horim una coala să răsune dealurile, iar când om fi la Ripi un Dne ajută sfântă cruce și mreaja în repeguș“.

Răspunsul Onului eră atât de desperat, vorbele lui domoale și rari, peatră să fi fost și tot te-ar fi mișcat și cu ce accent le rostii el acestea : „Frate Iancule, tu șciū de bună seamă c'avem să prindem peșci, veduși pe baba Mărinca cu vasul plin ; — așa șciū și eū că mi-s numērate zilele, vine Crăciunul și o trece, numai din sf. Paști n'o să gust, — lanțul meu se incheie nu peste mult și cea mai de pe urmă zală va fi sâmbăta Paștilor, — așa mi-a spus baba din cărți și așa o să-mi fie ursita“. Iși adânci apoi fruntea obosită în palmele sale robuste și dure de lucrul zilnic, puterea în el slăbia mereū, desnădejdea crescuse de minune, mai oftă din când în când așa de cu jale și pētrundător, ca atunci când i se prăbușise ochesa lui pe țanc. Cu pletele lui ca peana corbului, plete pe cari atât le iubiă, și cari, spre bucuria lui, crescuser' iar în locul celor tăiate acu-

4 ani, când pusu-l-a în nădragi vineți și făcutu-l-a slugă împăratului, cu pletele acestea se jucă hoțul de vânt, așa zburdalnic, cum e năravul lui.

Iancu opăci luntrea, mergeau la vale ș-o lăsa în voia ei, vedea cât de greu e soțului se; așa de vesel își vorbea până acum și vorba lui eră netedă și te ungea, acum eră tăcut, ca tăcuta liniște prin care străbăteau.

O svêrlitură de la ei ostrovul Cernei cu plopii lui svelți cu frunza pălită de receală, giur in giur de ei se băteau când într'o parte, când într'alta răchitelele sărăcite, despoiate se tânguiașă așa în plânsul lor, că n'aveau gură să-și spună jalea grea. Tremurau și plopii, numai un stejar bătrân, rămas teafăr ca prin minune de potopul valurilor de acu-s 25 de ani, își mai bătea joc de sburdălnicieile nemilosului vânt.

Echoul tot mai răsuna de hăulitul țiuitor al cânelui și vântul nu încetase, când mreaja aruncată vênă în adâncul apei. O ridică odată Iancu singur, — Onu eră tot adâncit, — când in loc de pești, găsesse niște petrii și bucăli de lemn. „Firea-ți de ris, o'avui pentru ce ridică la voi“. Onu se înseninează puțin, gândirea lui eră: „De n'om prinde pești, nici eu n'am să mor și-o să rămână de minciună și Iancu cu baba lui, dar și țigana mea cu ghiocul și cărțile ei. Dzeu e mare și bun. — A doua-oară ridică Iancu mreaja in care jucașă desperați niște cleișori tocmai buni de tocană. „Îi nădejde, zise Iancu să mai zici, că baba nu-i cu noroe, de când îi lulea așa a fost și-o fi. Și mult reu fac vorbele lui; pentru Onu sânt glume.

Cătră miezul nopții intrau în sat. „Veți, frate Onule, poți chemă pe părintele, că baba mea n'a ramas de minciună. Cu capul plecat privi Onu la Iancu, când o blăstemată de cucuveică țipă pițigat de vre-o câteva ori; junghi de moarte îl cuprinse. Creșcea mereu în el desnădejdea; vedea 'nainte î mormântul deschis și lângă al vecinului se Niță, pe care însuș el îl croise, și care eră proaspăt și carbunii întregi.

După prânț eră la el părintele și moșul se, imi trase Leana o tocană colea cu ou și slănină și cu niște „brizli“ cum spunea c'a învățat in toamna care umblase și ea la școală la Sibiu. Voioși erati toți, numai Onu se munciă însedar să spulbere gândurile negre.

(Finea va urmă.)

Călugărul Ioan.

Povestea fetei.

— Auđită in Ineu, in Bihor. —

O is mama cătră fată:

Ho! fătută, fătutucă,
Nu te mărită de mică,
Că dacă te măriți odată,
Șohan mai mult nu ești fată.

O is fata:

„Când eram la maica fată,
Meream la danț în schimbătă,
Apoi ședeam petreceam,
Pe degete inele aveam,
La grumazi mărgele,
În cap floricele.

Da amu de când me măritău,
Lacrămile-mi pică,
Că tăt de bărbat mi frică.
Și nu-mi pociu face o jucărie,
De care și-mi placă mie,
Că bărbatu zice că-s nebulie.

O săracă ludă crudă,
De mica-i picat la trudă,
Că fruntea ta reu asudă.

Apoi dup' aceea o zis mă-sa iară cătră ie așa:

O prea iubita me fată,
Ce seți tu tăt supărată?
Că căți ficiorî din lumea mare,
Tăți au hicleană purtare,
Căci cu cuvântu te poartă,
Ș-asteaptă dragoste moartă.
— Că io maică tăt aștept să me pețescă,
După legea creștineasă.

O is fata săraca:

Da ei n'au lege creștinească,
Pe mine să me pețescă
După legea tinerească,
Dzo lor la ficiorî să le plătească!

Apoi atunci o stat fata cu capu cătră fereastă și o vedut o căruță cu patru cai cu țingalauă, și vedend ie cuserii acestea, o gândit că vin la ie — și o zis așa cătră mă-sa:

„Trage maică coastele in frigare,
Că-ți vin ginerii pe cărare.“

Dar vedend că o trecut de la ei in jos, o is cătră mă-sa:

Țipă-le maică 'n lădoiu,
Că trecură de la noi.
Io tăt staui aci maică
Și-mi fac de lege,
Ce mie mi s'arată
La viața me amărită,
O basamă le par și prea urită!?
Pedik* (pedig) maică,
Dracu-i nici-i așa bătrână și vechie,
Numai de patruzeci de ai și zece.
De când me ții fată mare,
Cu grije de măritare,
Cu cosița pe spinare“.

Pe urmă s'a măritat fata, și atunci bărbatu ei o is așa:

Lăcomii la găzdajie
Și-mi luai mare urgie,
Că-mi aduse bani cu trasu
Și cu acela-mi bate nasu.
Da adă Doamne o moarte!
De și moară muerea mea de urit,
De ș-o bag eu pe ie in pământ,
Și-mi ia eu alta cu drag,
Când oi vorbi eu cu ie să tacă.
„Bine o is iel blăstămatu.“

Avram Igna.

* Pedig, cuvânt unguresc, = de și.

Tudor cav. de Flondor.

Din Bucovina ne vin știri bune, că muzica românească face progrese. În fruntea frumoasei mișcări se află dl Tudor cav. de Flondor, care cu compozițiile sale a electricat curentul acesta. În deosebi a contribuit mult la rezultatul îmbucurător cu opereta sa „Moș Ciocârlan” care s'a jucat cu mare succes de societatea „Armonia” pe scena teatrului din Cernăuți. Credem dar a face o plăcere cetitorilor noștri, punând de asta-dată în fruntea revistei noastre portretul acestui compozitor valoros.

Tudor cav. de Flondor s'a născut în Storojinet, Bucovina, la 1862. Tatăl seü a fost George cav. de Flondor, mare proprietar și cunoscut naționalist.

Inclinațiunea lui pentru muzică s'a manifestat încă fiind copil, căci și mamă-sa a fost o escelentă pianistă. În etate de 16 ani, ca gimnast, eră deja atât de avansat în arta aceasta, că formă un cor propriu cu care dete concerte nu numai în Bucovina, ci și în România, în mijlocul unor ovațiuni entusiaste.

Încă din timpul acela datează și începutul carierei sale de compozitor. Atunci a scris piesele: Cântul marinarilor, Lacrimioarele, Viorelele, Cântul vânătoresc și altele, dintre cari unele se cântă și acuma prin concertele tinerimei noastre.

Terminându-și studiile gimnasiale, intră pe cariera juridică, înscriindu-se la facultatea de drept a universității din Cernăuți. Aici își dedică tot timpul liber pentru ridicarea și prosperarea societății filarmonice române „Armonia”. Un succes strălucit îi incunună stăruințele. Concertele numitei societăți luară un avânt atât de nalt, că însuș archiducele Rudolf ș-a exprimat admirațiunea cu ocaziunea vizitei sale în Bucovina.

Din compozițiile sale scrise în timpul acela relevăm următoarele: muzica la vodvilurile: Drumul de fer, Milo director, Cinel-cinel, Florin și Florica, Arvinte și Pepelea, Doi țărani și cinci cârlani, parte aranjată, parte compusă. Apoi operetele complete: Nunta țărănească, Rusaliile, Lița pescărița etc.

Dorind a se perfecționa, în toamna anului 1884 s'a dus la Viena, unde a stat patru ani de zile, împărțindu-și timpul între studiul academic al agriculturii și studiul teoriei muzicii și al contra punctului sub conducerea profesorului de la conservator Robert Fuchs, mai făcând studii de muzică Wagneriană și la Bairenth.

Cât a stat în Viena, în fiecare an a scris câte un vals pentru balul românesc. Astfel a apărut: Visurile, Salutes de montagne, Din depărtare.

Tot în timpul acesta a scris opereta: Noaptea Sfântului George și corurile: Serenadă, Luna doarme amoroasă, Trai vânătoresc, Cântul haiducesc, Marsul din Rusaliile, quadrille din Nunta țărănească etc.

Rentors în Bucovina, în anul 1888 s'a căsătorit cu fiica marelui comerciant George Czuntu din Ro-

man și trăește la moșile sale Rogojeșci și Gura-Molniței, unde în orele sale libere se ocupă de muzică și compune opere noue.

Îi urăm să poată produce încă multe compoziții de valoare.

De ee ne dor dinții.

Dintele nu este o masă solidă în întregime, ci în interiorul lui are o cavitate numită camera pulpară, care represintă în mic forma exterioră a dintelui; în această cavitate sunt vasele de circulațiune și nervii dintelui cari pătrund acolo prin extremitatea rădăcinelor și îi dau hrană și sensibilitate. Pulpa aceasta e sediul durerilor de dinți; de la ea impresiunile de senzație se transmit la creeri și ne face să simțim durerea în anumite casuri.

De această mică espunere de noțiuni, ne vom servi să înțelegem, în treacăt, de ce ne dor dinții și cum se produce senzațiunea de durere.

Negreșit, în starea normală, sănătoasă, aceste organe nu ne cauzează nici o supărare, înse cea mai mică alterare sau modificare a volumului lor ne dă durere. Lăsăm la o parte afețiunile cari se produc mai rar și să vorbim de cea mai frecventă, de *carie*, care după cum șcim cu toții are ca imediat efect distrugerea dintelui la care s'a declarat găurirea lui.

Această acțiune distrugătoare începe întotdeauna de la periferie și înaintează progresiv către centrul dintelui, adică către cavitatea pulpară. Cu cât caria s'a apropiat mai mult de pulpă, cu atât aceasta, care este extrem de sensibilă, percepe mai ușor influențele esterioare: receala, căldura, acțiunea acidelor și contactul corpurilor streine, alimente etc.

Toate aceste influențe esterioare dau același unic efect: prin iritațiunea ce produc, dau naștere în cavitatea pulpară la o congestiune, adică la un mare eflux de sânge în vasele circulatorie și apasă pe nervii sensitivi cu cari împreună formează pulpa. Presiunea aceasta produce durere.

Cum vedem dar, durerea de dinți este în cazul cel mai des, de ordin pur mecanic.

Să vedem acum ce ar putea cineva să facă să înlătore durerea. Lucrul e simplu, căci nu e vorba decât să se înlocuiască substanța pierdută din dinte. În mod provisoriu, fiecare își poate introduce în dintele cariat globule mici și noue de gutupercă care este o substanță impermeabilă și izolatoare, sauampoane de vată imbibată cu un lichid rășinos cum e de exemplu tinctura de benzoes sau sandaracul.

Pentru alinarea ducerei, medicamentele cari ajută la descongestionarea pulpei sunt: morfina și laudanum, introduse în cavitate pe globule mici de vată.

Spiritul, romul, creozotul, tămâia, măselărița, lemnul sfânt, usturoiul, etc. și toate invențiile empirice nu dau absolut nici un rezultat satisfăcător; mai cu seamă pernițele de floare de mușetel cu sare, încăldite, dau tocmai efectul contrar decât alinarea durerii; mărește congestiunea și prin urmare durerea.

Ca încheere, vine de la sine să se înțeleagă că sfaturile de mai sus nu dau decât rezultate provisorii și paliative, și că intervențiunea eficaă nu o poate face decât omul de știință.

Nicolae Mariescu
dentist.

De ale toaletei.

Alegerea colorilor în toaleta femeiască. „Moniteur de la Mode“ din Paris dă în privința alegerii colorilor pentru toaleta de dame următoarele sfaturi :

„E generală opinia, că colorile deschise se potrivesc feței damelor brunete. Adevărul e înse, că culoarea purpurie și cea galbenă-aurie nu tuturor brunetelor le șade bine. Pentru brunetele cu ochi ca de catifea și cu peliță de obraz fină, mai bine se potrivește albastrul palid, rosa-chineză și „bleu pervenche“.

Pentru obrazul frumoaselor blondine aurii și blondine roșiatice mai bine se potrivesc colorile mijlocii: pensée, smaragd, rubin și viorea. Blondinelor cu teint mai puțin pronunțat li se potrivește mai bine culoarea roșie ca cireșele și strugureii, cum și toate nuanțele albastrului. Le prinde bine și culoarea discretă rosa-hortense și așa numita culoare a floarei de portocală. „Moniteur“ avertisează pe toate blondinele de la purtarea culorii galbene, fiindcă aceasta atrage luarea aminte la culoarea părului lor. Dacă inse dorește totuș să poarte toaletă galbenă, atunci mai înțelepțește vor lucra decorând-o cu vre-o culoare mai bătătoare la ochi decât galbena. Această regulă e și pentru brunetele cu păr castaniu deschis. Pentru femeile cu păr castaniu și cu teint întunecat mai bine se potrivește culoarea galbenă a porumbului și albastrul turchiz. Pe frumoasele blondine-cenușii mai bine le prind colorile așa zise acoperite (cenușii și albastru cenușiu.) De sine înțeles, că la facerea toaletei alegerea colorilor adese-ori stă și sub influența timpului și a ocației.

Parfumul domnitorilor. Împăratul Wilhelm II întrebuințează Yang-Yang, corylopsis și iris. Împărăteasa Augusta Victoria a întrebuințat în odaie apă de Colonia și săpunul „Spermaceti“. Împărăteasa Frideric iubiă lăcrămiarele și apa de Colonia. Regina Victoria a Angliei preferă parfumul de mose și patchouli și pentru albituri levanta. Regina Alexandra a Angliei nu se mai mulțumește cu parfumurile cele vechi, ci încearcă tot ce se ivește ca nou pe orizontul modei. Pe lângă esențele cele noue mai întrebuințează și parfumul de vioarele și „Schiper“. Țarul Nicolae al Rusiei încă are slăbiciune pentru parfumuri, dar nu se știe pe care îl preferă, se știe înse că se pudrează. Țarevna întrebuințează pentru batiste vioarele, odăile ei și coridoarele cari conduc la ele, sânt stropite cu Jonpuille, iasomie și frangipan. Săpunul cel mai plăcut al ei este „Savon extrafin a la pe au d'Espagne“. La crême duchese și „eau des lavende“. Regina-văduvă Margherita își parfumează batistele cu apă de Colonia, la spălat întrebuințează săpun de Palermo și „Romaine aux fleurs d'Italie“. Pe masa ei de toaletă se mai află totdeauna și praf de chinină pentru dinți și apă arabă de gură. Victor Emanuel iubește heliotropul. Regina Wilhelmina apa de Colonia în cantități mari, apoi parfum de rose și săpun „heliotrope blanc“. Princesa de coroană Maria a României se spală cu iasornie și albiturile cu heliotrop alb. Oscar al Svediei întrebuințează în cantități mari tuburi cu euxesis și chypre, pentru barbă are praf de brilliantină. Sultanul Abdul Hamid se scaldă într'un amestec de esențe de scumpie (mălin), vioarele și apă de mătăcină. Krüger, bătrânul, se freacă cu esență de tere-

bintă. Loubed se mulțumește cu apă de Colonia. Unicul domnitor, care nu întrebuințează nici un parparfum, e Francisc Iosif, împăratul și regele Austro-Ungari. Și la spălat se mulțumește cu săpun alb.

Păsările de la pălăriile doamnelor. Dna Lilli Lehman, cunoscuta cântăreață vagneriană s'a pus în capul unui comitet de dame germane ca să înceapă o campanie în favoarea suprimării păsărilor de la pălăriile femeiești. Artista a trimis doamnelor germane o circulară ilustrată, în care ia cuvântul în numele păsărelelor și cere ca să nu se maiucidă în fiecare an trei-zeci de milioane de păsări așa de grațioase ca să se espună cadavrele lor pe pălării.

LITERATURĂ.

Deschiderea sesiunii generale a Academiei Române. Conform dispozițiunii statutelor Academiei Române, sesiunea generală din 1903 urmează a se începe în ziua de marți 4/17 martie an. c. Biuroul Academiei, prin președintele dl P. S. Aurelian și secretarul general dl D. A. Sturdza, a avisat despre aceasta pe toți membrii, invitându-i a se prezenta în ziua numită la ora 1 p. m. în localul Academiei, București, Calea Victoriei 135.

O nouă piesă de dna Matilda Poni. Dna Matilda Poni, care a publicat atâtea lucrări frumoase în revista noastră, după tăcere de mai mulți ani, ș-a reneput activitatea literară și a scris o piesă nouă în 3 acte. Distinsa poetă ne-a făcut surprinderea plăcută d'a oferi și aceasta scriere a sa „Familiei“. Publicarea va începe în curând.

Carte de școală. A apărut: „Constituțiunea patriei“ sau „Drepturile și datorințele cetățenești“ pentru școlile civile, instituite pedagogice, pentru învățători și privați, de Ioan F. Negruțiu. Blaș. 1903. Prețul 50 filer.

TEATRU.

De la Teatrul Național. Dna Constanța Hodoș, soția dlui Alesandru Hodoș (Ion Gorun,) a scris din nuvela sa „Aur“ din volumul „Spre fericire“ o piesă de teatru, pe care a prezentat-o direcțiunii Teatrului Național. Se crede că piesa aceasta va fi jucată încă în stagiunea actuală, cu dsoara Agata Bârsescu în rolul prim. — Marți 4/17 februarie s'a început a doua serie de reprezentațiuni date cu concursul dsoarei Agata Bârsescu. Cu asta ocaziune s'a represintat „Fedora“ dramă în 4 acte de V. Sardou. — Mercuri s'a jucat drama „Vlaicu vodă“ de dl Al. Davila, în beneficiul dnei Amelia Hasnaș.

Succesul dsoarei Ventura la Paris. Aflăm din ziare, că dsoara Marioara Ventura, fiica dlui Grigore Ventura, care s'a distins atâtea la esamenele pentru admitere în conservatorul din Paris, a fost clasată întâia la ultimul concurs pentru bursele de 600 franci pe an, cari le dă statul francez. După regulament, aceste durse nu se acordă decât elevelor de naționalitate franceză; dar în urma raportului foarte favorabil al juriului, ministrul instrucțiunii publice a făcut o excepție în favoarea dsoarei Ventura. Luând cu plăcere act de acest succes al unei Române, ni

se stringe inima de durere dacă ne gândim la viitorul tinerei artiste. Unde va putea ea să-și desvolte talentul? În Teatrul Național din București? Dar acolo nu sunt gustate decât farsele localizate și de câte ori se joacă o dramă sau altă piesă serioasă de valoare, sala totdeauna e goală. Nici chiar celebra Bârsescu nu mai atrage lumea, ca și în anii primii ai debutului său. Trist dar adevărat!

Retragerea dnei Aristița Romanescu. Afăm din ziarul bucureșcen, că peste câteva zile dna Aristița Romanescu, marea artistă a Teatrului Național, părăsește definitiv teatrul, după o viață întreagă consacrată artei dramatice, pe care a ilustrat-o în modul cel mai deseversit de strălucitor. Teatrul Național, căruia, în special, a jertfit cei mai frumoși ani ai glorioasei sale cariere; pe scena căruia, ani de zile, în rolurile cele mai dramatice, ca și în cele mai duioase, neîntrecuta artistă a fost sərbătorită și aplaudată, îi pregătește o reprezentațiune de retragere deosebită. Artiștii, ca și presa și publicul al cărui idol iubit Aristița Romanescu a fost ani nenumărați, își vor da mâna ca să pregătească apo-teosa meritată valoroasei artiste. Va fi o adevărată serbare de omagiu și de admirațiune.

Concert și teatru în Petroman. Corul vocal român gr. or. din Petroman, comitatul Timiș, a aranjat la 2/15 februarie concert popular și reprezentație teatrală în școala gr. or. română. Programa: 1. Motto. 2. „Din Herșcu Boccegiu II.” monolog predat de George Rusanda. 3. „Serenada” de Vidu executat de corul bărbătesc. 4. „Sărăcie lucie”, comedie populară cu cântece într'un act de Iosif Vulcan. După teatru dans.

Teatru în Sibiiu. Comitetul Reuniunii sodalilor români din Sibiiu va aranjă în 15/28 februarie concert și reprezentație teatrală în sala cea mare de la Gesellschaftshaus. Se va jucă „Iorgu de la Sadagura” comedie în 3 acte de V. Alecsandri. După teatru va fi dans.

Serată teatrală în Gurariului. După un program interesant, executat de elevii școlii, diletanții din Gurariului, comună în apropierea Sibiiului, au dat la 30 ianuarie (12 februarie n.) o reprezentațiune teatrală jucând piesele „Arvinte și Pepelea” de Alecsandri și „Zăpăciții” de Kotzebue. În fine dans.

Serată musicală teatrală în Făgăraș. Societatea română de diletanți „Progresul” din Făgăraș a arangeat ieri vineri în 20 februarie serată musicală-teatrală în otelul Lauritsch. S'au cântat trei coruri, apoi s'a jucat comedia în 2 acte „Unde dai și unde creapă” de A. Cosmar, localizată de Iuliu Popescu. După teatru dans.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Noū-alesul episcop gr. or. român al Aradului, Pr. SSa Ioan I. Papp, este fiu al Bihorului. S'a născut la 1850 în comuna Pocioveliste, aproape de Beins, unde tată-său a fost cântăreț de strană la biserică. A studiat gimnasiul, toate opt clasele, la Beins, unde a făcut cu esamenul de maturitate, fiind totdeauna diligent și cu purtare bună. Blând la fire, ș-a ales cariera preoțească și s'a înscris la teologie în Arad. Atragându-și simpatia superiorilor săi, după terminarea cursului teologic, a fost numit archivar

la consistor și de atunci stă necontent în serviciul diecesei sale. Sub fostul episcop Ioan Mețianu a fost înaintat la postul de secretar consistorial. Pe timpul acela a fost câțva timp și profesor de teologie. Apoi s'a ales asesor referent în senatul bisericesc, funcțiune ce a îndeplinit până la moartea episcopului Goldiș. Încă mai înainte, înaintat la tagma de protosincel, ș-a schimbat numele de botez „Ignatie” cu „Ioan”. Murind episcopul Goldiș, ca cel mai bătrân asesor consistorial bisericesc, a fost însărcinat de consistoriul plenar cu conducerea consistoriului în calitate de president, pe durata vacanței episcopesci. De acolo l-a ridicat acum sinodul în scaunul episcopesc, în mijlocul urărilor de bine ale diecesei și ale obștei române, care dorește restabilirea păcii în diecesa Aradului. Însoțindu-ne și noi cu dragă inimă la dorința generală, ținem să constatăm pentru esactitate și drept rectificare a notiței noastre din numărul trecut, că noū alesul episcop a întrunit 36 voturi și nu 37, precum scrisesem, iar o bilă a fost albă.

Doctoră în filosofie. Dșșara Stratilescu din Iași a făcut cu succes doctoratul în filosofie la universitatea din Berlin. Dșșora Stratilescu e prima care are ca specialitate filosofia.

C E E N O U ?

Hymen. Dl dr. *George Linul* advocat și fișcal comitatens în Bistrița și dșșora *Camila Moldovan* se vor cunună la 22 februarie n. în biserica gr. cat. din Catina. — Dl dr. *Roman Rudnean* din Satulnoū și dșșora *Veturia Hamsa* s'au logodit. — Dl *Vasile Runcan* absolvent de teologie și dșșora *Agnes Otoran* se vor cunună la 9/22 februarie în Rêșinari. — Dl *George Olariu* învățător-dirigent în Vêgszentmihály și dna vêd. *Lidia Densușianu* n. Popescu se vor cunună la 9/22 februarie. — Dl *Atanasiu Pașcu* absolvent de teologie și dșșora *Victoria Mureșian* se vor cunună la 22 l. c. în Vireag. — Dl *Iuliu G. Morariu* absolvent de teologie și dșșora *Susana Dumbrava Mureșan* se vor cunună la 22 l. c. în biserica gr. cat. din Salva.

Reuniunea femeilor române gr. cat. din Blaș se va întruni în adunare generală în 22 l. c. la orele 10 înainte de miezăzi în localul Casinei române, sub presiul dnei E. Nestor, secretar dl dr. A. Chețian.

Serată dansantă la Curtea din București. Joi la 30 ianuarie v. (12 februarie n.) s'a dat la Curtea din București prima serată dansantă, la care au fost invitați membrii corpului diplomatic, miniștri, mai mulți senatori și deputați, înalții demnitari ai statului și persoane din societate, împreună cu doamnele, în total peste 800 de persoane. Regele, regina, principele și principesa României au intrat în sala cea mare la orele 9³/₄ după care s'a început dansul, în care timp suveranii și Altețele Lor regale s'au întreținut cu mare parte din persoanele prezente; iar la ora 1 după miezul nopții s'au retras în apartamentele lor. Serata s'a terminat cu un frumos cotilion de peste 100 de părechii, la care a luat parte și principele Ferdinand și care a durat până la orele 3¹/₂.

Jubileele Papei. Anul acesta Papa Leone XII serbează patru jubilee, ceea ce nu s'a pomenit încă în istoria bisericească. Aceste jubilee sânt jubileul

de fer (70 ani) de când s'a hirotonit preot, jubileu de diamant (60 ani) de când s'a făcut episcop, jubileu de aur (50 ani) de când s'a făcut cardinal și jubileu de 25 ani, de când a fost ales papă. Leone XIII, în martie implinește 93 de ani.

Petrecerea tinerimei române din Oradea-mare.

Invitare la serata musicală urmată de dans, ce-o aranjează tinerimea română din Oradea-mare sub președintele de onoare al dlui dr. Coriolan Papp, cu concursul binevoitor al dșoarelor Lucreția Mureșan și Irina Popovits, joi la 26 februarie st. n. 1903 în sala mare a otelului „Arborele verde“. Venitul curat e destinat spre mărirea „Fondului de ajutorare“ al tinerilor lipsiți. Inceputul precis la 8 ore seara. Prețul de intrare de persoană 3 cor., de familie 7 coroane. Oferte marimonioase se primesc cu mulțămintă și se vor cuită pe cale ziaristică. (Adresa cassarului: Paul Gall, strada Lukács György nr. 25.) Program detaliat seara la cassă. Comitetul executiv: Dr. George Rocsin, dr. Aurel S. Zigre președinți, drd. Coriolan Steer vice-președinte, Ioan Cosma secretar, Victor Mercea maiordom, Sever A. Erdélyi notar, Vasile Chindriș controlor, Paul Gall cassar, George Popovici controlor. Aranjeri: Cornel T. Albu, Emil D. Babescu, Vasile Babi, Sandu Balanescu, George Banc, Romul Barbu, Ioan Bonatiu, drd. Ioan Boroș, Alexiu Boțioc, Ioan Bulzan, Petre Bulzan, Ioan Căraian, drd. Coloman Christian, Augustin Ciavici, Augustin Ciurdariu, Alesandru Drăgan, Petru Farcaș, Eugen Feier, Victor Fildan, Gabriel Gherlan, Augustin Gitta, Petru E. Grozda, Aurel Hadan, Aurel C. Hetcou, Nicolaș Hubian, drd. Ioan Iacob, Ales. Korcsmáros, drd. Valeriu Liuba, Savu Marta, Ioan Moldovan, drd. Emil Monția, Ales. I. Morariu, Eugen Nyeki, Petre Păcala, Cornel Papp, Romul I. Papp, Ioan Papp, Mihael Popa, Ioan Polliso, Ales. A. Popovici, drd. Gabriel Popovits, dr. Nestor Porumb, Teodor Prodanovici, drd. Alesandru Rocsin, Silviu Rocsin, dr. Eugen Rozvan, Traian Sfurlea, Ioan Suciu, Nicolae Zigre iun., Ioan Zsunk.

„Clubul Român“ din Viena. Românii din România, Transilvania, Banat și Bucovina, cari locuiesc în districtele II, III și IV din Viena, peste 40 la număr, s'au constituit într'un comitet pentru aranjarea de conveniri sociale de 2 ori pe lună și eventual și pentru înființarea unei societăți sociale și pentru ajutorarea studenților români de la școlile de arte frumoase din Viena, cu numele „Clubul Român“, în districtul III în Viena. Președintele comitetului și convenirilor acestora a fost ales dl. conceptist la locotenența din Viena, Bogdan Gaina, din Solca Bucovinei.

Romanul principesei de Saxonia s'a sfârșit. Sensația săptămânei trecute este că principesa Luisa, soția moștenitorului de tron al Saxoniei, a rupt relația sa cu profesorul Giron, cu care fugise de la bărbat. Ruperea relației de amor s'a produs prin faptul că unul din fiii principesei s'a bolnăvit și dânsa a dorit să-l revadă. Dorința ei inse a fost refuzată. Într'aceea la Drezda divorțul s'a pronunțat. Nenorocita principesă se va retrage într'un sanator.

Carneval. În Timișoara se va aranja la 13/26 februarie bal românesc în folosul școalelor gr. or. române din Timișoara-Fabrie; balul se va da în sala berăriei Fabrikshof. — În Somcuta-mare Reu-

niunea de cântări va aranja la 28 l. c. petrecere cu dans și cântări în sala școalei gr. cat. române.

† **Dr. Daniil Popovici Barclanu**, asesor consistorial, fost profesor seminarial, preșident al Reuniunii învățătorilor din districtul Sibiiului, vicepreșident al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului, deputat congresual și sinodal etc. a încetat din viață în Sibiiu, la 3/16 februarie, în etate de 55 ani. Prin moartea lui noi Români perdem un bărbat distins, care ca profesor și ca scriitor a fost un om de valoare și a muncit mult pentru înaintarea culturală a neamului. Abia este un an, de când i-a murit soția; de-atunci și până' acuma, a dus-o în jale profundă. Îl plâng șese orfanii și o soră. În veci amintirea lui!

Au murit: *David Tërfałoga*, protopresbiter al Vêrșetului, bărbat în floarea vârstei, la 3/16 febr.; — *Constantin Jurca*, candidat de notar, în Cermeiu, la 1/14 februarie în etate de 26 ani; — *Carolina Baintiu* n. Oprean, preoteasă, în Româneșei, la 11 febr. n. în etate de 36 ani.

Călindarul săptămânei.

Dum. lăsat. de carne, Ev. Mat. c 25, gl. 3, v. 3.

Diua sêpt.	Călindarul vechiū	Călind. nou
Duminecă	9 M. Nichefor	22 Petru C.
Luni	10 M. Haralampie	23 Ebenhard
Marti	11 M. Vlasie	24 Matias
Mercuri	12 P. Meletie	25 Victor
Joi	13 M. Martinian	26 Gothard
Vineri	14 P. Axente	27 Leandru
Sămbătă	15 Ap. Onisim	28 Roman

Proprietar, redactor respundător și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ALDĂS NR. 14/296b.)

BIHOREANA

institut de credit și economii
societate pe acții

în ORADEA-MARE.

Capital social 600.000 coroane.

1. Primește bani spre fructificare pe lângă libele de depuneri, sau în cont curent și după banii depuși spre fructificare plăteșcei interese de 5%. Darea după interesele de depuneri o plăteșce institutul.

2. Acoardă împrumuturi ipotecare.

3. Acoardă împrumuturi simple țărăneșce pe obligațiuni cu caventi (credite personale țărăneșce.)

4. Escomptează cambii (polițe), efecte și pretensiuni sigure cătră casse publice cu scadențe fixe.

5. Acoardă împrumuturi pe lângă amanetare de efecte (lombard).

6. Acoardă credite cambiale și de cont curent cu acoperire ipotecară, sau de alta natură.

7. Îngrigșce afaceri economice și tot felul de afaceri de bancă.

2—12

Diracțiunea.